

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"МЕТОДИ СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ
ТА ПЛАНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ: СИСТЕМА
НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ"
для студентів спеціальності
8.03050601 "Прикладна статистика"
денної форми навчання

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016

Затверджено на засіданні кафедри статистики та економічного прогнозування.

Протокол № 1 від 25.08.2015 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач Л. В. Гриневич

Робоча програма навчальної дисципліни "Методи статистичного аналізу та планування національної економіки: система національних рахунків" для студентів спеціальності 8.03050601 "Прикладна статистика" денної форми навчання : [Електронне видання] / уклад. Л. В. Гриневич. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 41 с.

Подано тематику навчальної дисципліни, яка має сформувати й закріпити в студентів вміння та навички щодо методології та організації національного рахівництва, використання статистичних методів для обробки інформації про економічні явища та процеси.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050601 "Прикладна статистика" денної форми навчання.

Вступ

Формування ринкових відносин в економіці сприяє підвищенню вимог до рівня статистичної підготовки економістів та розумінню ними макроекономічних процесів, які формують ситуацію на ринку. Методологія та організація національного рахівництва є узагальнюючою характеристикою економічних ринкових відносин, яка складається з дослідження взаємозв'язків та взаємозалежностей між показниками, що характеризують ці відносини: виробництво, дохід, споживання, нагромадження капіталу, фінансів тощо. Сутність системи національних рахунків полягає в рівноправності матеріального виробництва і сфери матеріальних послуг, де, як інструменти саморегулювання ринкової економіки, визначаються механізми попиту та пропозиції, конкуренції, збільшення капіталу у разі незначного державного регулювання, з метою соціального захисту населення і проведення стратегічних структурних перебудов в економіці.

Навчальна дисципліна "Методи статистичного аналізу та планування національної економіки: система національних рахунків" розкриває основні методологічні принципи організації системи національних рахунків для того, щоб ефективно використовувати систему показників, що адекватно описують структуру та механізм функціонування ринкової економіки. Успішне вивчення дисципліни у вищих навчальних закладах пов'язане з опануванням студентами не тільки теоретичних знань, а й практичних навичок у збиранні, обробці, зведенні та аналізі статистичного матеріалу.

Навчальна дисципліна "Методи статистичного аналізу та планування національної економіки: система національних рахунків" є базовою, її вивчають згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеня "магістр" напряму підготовки 8.03050601 "Прикладна статистика" денної форми навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна: підготовка магістра	Галузь знань, напрямок підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	Базова
Змістових модулів – 2	Освітній ступінь 8.03050601 "Прикладна статистика"	Рік підготовки 1
Загальна кількість годин – 150		Семестр – 1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 7	Освітній ступінь: магістр	Лекції – 20 год.
		Практичні (семінарські) заняття – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
		Вид контролю: екзамен

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 36 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування майбутніми фахівцями у сфері економіки компетентностей щодо системи національних рахунків та інших макроекономічних міжнародних стандартів (статистика державних фінансів, статистика платіжного балансу, статистика грошово-кредитного сектору) та практичних навичок щодо статистичного дослідження інформації та розробки макроекономічних прогнозів.

Завдання навчальної дисципліни: набуття навичок щодо вивчення студентами основних категорій, принципів побудови, показників системи національних рахунків із метою здійснення економічного аналізу і моделювання на макрорівні та розробки заходів щодо регулювання ринкової економіки; оволодіння методикою побудови кількісних моделей економіки на базі системи національних рахунків та інших міжнародних макроекономічних стандартів (статистика державних фінансів, платіжного балансу, статистика грошово-кредитного сектору); проведення базисних та нормативних прогнозних розрахунків на основі статистичного аналізу, враховуючи тенденції та закономірності, що сталися в економіці.

Предметом вивчення є кількісна характеристика масових явищ та процесів, що відбуваються на макрорівні за конкретних умов часу і простору. Для успішного вивчення даної навчальної дисципліни студент має прослухати такі навчальні дисципліни, як: "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Вища математика", "Теорія ймовірностей та математична статистика", "Статистика", "Фінансовий аналіз". Знання, отримані в процесі вивчення дисципліни, є підґрунтям засвоєння таких навчальних дисциплін, як: "Статистичні моделі прийняття рішень в умовах невизначеності", "Управління розвитком соціально-економічних систем", "Бізнес статистика", "Статистика для менеджерів".

У процесі навчання студенти здобувають необхідні знання під час лекційних занять і виконуючи практичні завдання. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

методологію побудови рахунків у системі національного рахівництва, принципів та методів розрахунку макроекономічних агрегатів;
макроекономічні агрегати та їх економічний зміст;
алгоритм побудови рахунків для всіх рівнів національної економіки;
рахунки, що відображають перетік капіталу;
систему кількісної оцінки операцій між резидентами та нерезидентами;
схему побудови платіжного балансу;

вміти:

збирати, обробляти та систематизувати наявну статистичну інформацію, використовуючи наукові методи її первинного оцінювання;
аналізувати, теоретично та експериментально досліджувати дані для вирішення актуальних соціально-економічних завдань;
вміти застосовувати оптимальну систему показників для вирішення господарських ситуацій різних рівнів;
визначати чинники, які впливають на показник і встановити залежність зміни показника від рівня зміни чинника;
відбирати головні та другорядні чинники впливу на визначений процес;
застосовувати комплексний статистичний аналіз соціально-економічних явищ і процесів.

Методологія і методика, що використовуються в дисципліні, базуються на роботах вітчизняних і закордонних вчених із питань національного рахівництва, математичного моделювання економічних систем в умовах ризику і невизначеності, системи національних рахунків.

У процесі викладання навчальної дисципліни основну увагу приділено оволодінню студентами професійними компетентностями (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

**Професійні компетентності, які отримують студенти
після вивчення навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
МОНР* 1	Вибирати та використовувати систему національних рахунків для дослідження національної економіки	Визначати завдання методології та організації національного рахівництва для обґрунтування основних критерії побудови СНР
		Групувати господарські одиниці за галузями та інституціональними галузями
		Використовувати макроекономічні концепції в аналізі національних рахунків
		Формувати інтегровані економічні рахунки
МОНР 2	Давати об'єктивну оцінку розвитку національної економіки за допомогою побудови системи національних рахунків	Проводити аналіз поточних рахунків
		Проводити дослідження рахунків перерозподілу доходу в натурі
		Класифікувати економічні активи для проведення статистичного дослідження
		Формулювати напрями аналізу активів на макrorівні
		Визначати роль балансів активів та пасивів. Формулювати напрями використання результатів балансу активів і пасивів
МОНР 3	Визначати потенційні можливості національної економіки щодо підвищення рівня міжнародної співпраці	Формувати схему рахунку товарів та послуг
		Формулювати напрями аналізу рахунку
		Виділяти агрегати в СНР та проводити дослідження їх взаємозв'язку
		Використовувати отримані дані СНР у макроекономічному аналізі
		Проводити статистичне дослідження платіжного балансу
		Використовувати статистичні методи аналізу платіжного балансу

1	2	3
МОНР 4	Досліджувати державну політику в сфері фінансів через платіжну систему	Проводити статистичне дослідження державного бюджету. Використовувати методи статистики щодо вивчення державного бюджету
		Проводити статистичне дослідження грошового обігу. Визначати напрями використання результатів аналізу грошового обігу
		Визначати взаємозв'язок між грошово-кредитним сектором і платіжним балансом. Визначати взаємозв'язок між статистикою державних фінансів та іншими макроекономічними блоками
		Визначати напрями дослідження сукупного попиту у державі
		Формувати принципи та задачі проведення структурної перебудови економіки

Примітка. МОНР* – Методи статистичного аналізу та планування національної економіки: система національних рахунків.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в табл. А.1 додатка А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи організації системи національного рахівництва

Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва

1.1. Предмет методології та організації національного рахівництва.

Завдання методології та організації національного рахівництва. Основні критерії побудови системи національних рахунків. Поняття, методологічні принципи і правила, використовувані в системі національних рахунків.

1.2. Система показників методології та організації національного рахівництва.

Угрупування господарських одиниць за галузями та інституціональними галузями. Класифікація економічних операцій. Основні джерела інформації.

Тема 2. Загальна характеристика та організація системи національних рахунків

2.1. Макроекономічні концепції.

Основні категорії та класифікації. Загальні принципи побудови системи національних рахунків. Правила обліку. Інституційні одиниці. Сектори економіки. Характеристика операцій у системі. Виробничі одиниці, продукти.

2.2. Інтегровані економічні рахунки.

Центральна таблиця ресурсів, їх використання. Таблиця витрат-випуску. Таблиця операцій та фінансових активів і зобов'язань. Матрична форма подання рахунків. Ціни в системі національних рахунків. Національні особливості застосування системи національних рахунків.

Тема 3. Поточні рахунки

3.1. Призначення поточних рахунків.

Рахунок виробництва. Рахунок утворення доходу. Рахунок розподілу первинного доходу. Рахунок вторинного розподілу доходу.

3.2. Рахунок перерозподілу доходу в натурі.

Рахунок використання наявного доходу. Рахунок використання скоригованого наявного доходу.

Тема 4. Рахунки нагромадження

4.1. Класифікація економічних активів.

Рахунки нагромадження, їх призначення. Рахунок операцій із капіталом. Фінансовий рахунок.

4.2. Напрями аналізу активів на макрорівні.

Рахунок інших змін в обсязі активів. Рахунок переоцінки.

Тема 5. Баланси активів і пасивів

5.1. Роль балансів активів та пасивів.

Основні категорії активів. Загальні принципи вартісного оцінювання статей балансів. Початковий баланс активів та пасивів. Зміна у балансі активів та пасивів. Заключний баланс активів та пасивів.

5.2. Напрями використання результатів балансу активів і пасивів.

Зв'язок між показниками вартості активів на початок і кінець періоду. Використання балансового методу для аналізу активів і пасивів.

Тема 6. Рахунки операцій

6.1. Схема рахунку товарів та послуг.

Рахунок товарів і послуг. Зовнішній рахунок товарів і послуг. Зовнішній рахунок первинного доходу та поточних трансфертів. Зовнішні рахунки нагромадження.

6.2. Напрями аналізу рахунку.

Взаємозв'язок показників рахунку товарів та послуг із показниками інших національних рахунків України. Інформаційне підґрунтя даного рахунку.

Тема 7. Агрегати в системі національних рахунків та їх взаємозв'язок

7.1. Агрегати в системі національних рахунків та їхній взаємозв'язок.

Валовий внутрішній продукт (ВВП). Три методи розрахунку ВВП. Валовий наявний дохід. Валове нагромадження основного капіталу, кінцеве споживання. Валове заощадження. Чисте кредитування та чисте запозичення.

7.2. Використання даних системи національних рахунків у макроекономічному аналізі.

Квартальні розрахунки ВВП та його корегування на сезонність.

Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу

8.1. Предмет і завдання статистики платіжного балансу.

Статистика зовнішньої торгівлі. Структура, принципи побудови і основні категорії платіжного балансу.

8.2. Статистичні методи аналізу платіжного балансу.

Статистичний аналіз операцій, пов'язаних із рухом капіталу. Баланс міжнародної інвестиційної позиції. Статистика обмінних курсів.

Змістовий модуль 2

Статистичне дослідження макроекономічних процесів у державі

Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів

9.1. Поняття державного бюджету і завдання статистики при його вивченні.

Система показників державного бюджету. Бюджетні класифікації.

9.2. Основні методи статистики щодо вивчення державного бюджету.

Прогнозування бюджетних операцій. Необхідність та сутність бюджетного обліку та звітності.

Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору

10.1. Поняття і соціально-економічне значення статистики грошового обігу.

Основні показники статистики грошового обігу. Визначення загальної маси грошей в обігу. Показники швидкості обігу грошової маси.

10.2. Напрями використання результатів аналізу грошового обігу.

Використання методів комплексного статистичного аналізу в дослідженні грошової маси. Прогнозування грошової маси.

Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками

11.1. Взаємозв'язок між грошово-кредитним сектором і платіжним балансом.

Рахунки національного доходу і платіжного балансу. Використання методів комплексного статистичного аналізу в дослідженні грошово-кредитного сектору.

11.2. *Взаємозв'язок між статистикою державних фінансів та іншими макроекономічними блоками.*

Фінансові операції: рух грошових коштів між макроекономічними блоками. Джерела інформації.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як із робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання змістових модулів.

Змістовий модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками.

Тематичний план дисципліни складено з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна						
	усього	у тому числі					
		лекційні	практичні	семінарські	проведення підсумкового контролю	самостійна робота	
	виконання курсової роботи	підготовка до занять					
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1							
Теоретичні основи організації системи національного рахівництва							
Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва	8	2	-	-	-	-	6

1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 2. Загальна характеристика та організація системи національних рахунків	11	2	-	2	-	-	7
Тема 3. Поточні рахунки	18	2	-	2	-	-	14
Тема 4. Рахунки нагромадження	12	2	-	2	-	-	8
Тема 5. Баланси активів і пасивів	7	-	-	-	-	-	7
Тема 6. Рахунки операцій	12	2	2	-	-	-	8
Тема 7. Агрегати в системі національних рахунків та їх взаємозв'язок	7	-	-	-	-	-	7
Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу	15	2	2	-	-	-	11
Усього за змістовим модулем	90	12	4	6	-	-	68
Змістовий модуль 2							
Статистичне дослідження макроекономічних процесів у державі							
Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів	25	2	2	-	-	-	21
Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору	29	4	6	-	-	-	19
Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками	6	2	2	-	-	-	2
Усього за змістовим модулем	60	8	10	-	-	-	42
Усього годин за модулями	150	20	14	6	-	-	110

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. Тематика семінарських занять не відображається в лекційному матеріалі, але належить до певної теми дисципліни. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їх виступи, активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо.

Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляють у відповідний журнал. Набрані студентом бали за окремі семінарські заняття враховують у процесі накопичення підсумкових балів із даної навчальної дисципліни.

Плани семінарських занять

Назви тем	Програмні питання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1			
Теоретичні основи організації системи національного рахівництва			
Тема 2. Загальна характеристика та організація системи національних рахунків	<i>Семінарське заняття 1</i>	2	Основна: [1 – 3; 7]. Додаткова: [8 – 10]
	1. Предмет методології та організації національного рахівництва. Завдання методології та організації національного рахівництва. 2. Система показників методології та організації національного рахівництва. 3. Основні джерела інформації		
	<i>Семінарське заняття 2</i>		
Тема 3. Поточні рахунки	1. Загальні принципи побудови системи національних рахунків. 2. Правила обліку. 3. Центральна таблиця ресурсів та їх використання. 4. Таблиця витрат-випуску. 5. Таблиця операцій та фінансових активів і зобов'язань	2	Основна: [1 – 3; 7]. Додаткова: [8 – 10]
	<i>Семінарське заняття 3</i>		
Тема 4. Рахунки на- громадження. Тема 5. Баланси активів і пасивів	1. Матрична форма подання рахунків. 2. Ціни в системі національних рахунків. 3. Національні особливості застосування системи національних рахунків	2	Основна: [1 – 3; 7]. Додаткова: [8 – 10]
Усього годин за змістовими модулями		6	

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі: тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для вирішення їх студентами на занятті.

Практичне заняття містить: проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів; ставлення загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів; вирішення завдань із їх обговоренням; розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

У процесі проведення практичного заняття студенти самостійно або в малих групах вирішують запропоновані завдання різного рівня складності. Наприкінці заняття з метою виявлення ступеня засвоєння матеріалу викладачем проводиться перевірка роботи, яку виконували студенти, та підведення підсумків із виставленням відповідної оцінки залежно від результатів виконаної роботи (табл. 6.1).

Таблиця 6.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1			
Теоретичні основи організації системи національного рахівництва			
Тема 6. Рахунки операцій. Тема 7. Агрегати в СНР та їх взаємозв'язок	Розв'язання задач, із використанням рахунків, що входять до складу рахунку виробництва та складання зведеного (консолідованого) рахунку виробництва; рахунків, що входять до складу рахунку операцій із капіталом, фінансового рахунок; схеми балансу активів і пасивів	2	Основна: [5; 7]. Додаткова: [8 – 10]
Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу	Практика використання статистичних методів аналізу платіжного балансу. Статистичний аналіз операцій, пов'язаних із рухом капіталу	2	Основна: [3 – 6; 7]. Додаткова: [8 – 10]
Змістовий модуль 2			
Статистичне дослідження макроекономічних процесів у державі			
Тема 9. Організація та методологія статистики платіжного балансу	Розрахунок показників державного бюджету. Прогнозування бюджетних операцій	2	Основна: [5]. Додаткова: [8 – 10]

1	2	3	4
Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору	Розрахунок показників статистики грошового обігу. Обчислення загальної масі грошей в обігу. Визначення показників швидкості обігу грошової маси	6	Основна: [1 – 4; 7]. Додаткова: [8 – 10]
Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками	Визначення взаємозв'язку між грошово-кредитним сектором і платіжним балансом. Визначення взаємозв'язку між статистикою державних фінансів та іншими макроекономічними блоками	2	Основна: [2 – 4; 7]. Додаткова: [8 – 10]
Разом годин за змістовими модулями		14	

6.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації системи національного рахівництва

Тема 6. Рахунки операцій

Завдання 1. У табл. 1 подано дані для держави в поточному періоді щодо експорту та імпорту:

Таблиця 1

Показники експорту та імпорту держави

Показник	млн у. о.
Імпорт товарів та послуг	97 643
Експорт товарів та послуг	497 344

За наведеними даними: побудувати зовнішній рахунок товарів та послуг; назвати і обчислити балансуючу статтю цього рахунку.

Тема 7. Агрегати в СНР та їх взаємозв'язок

Завдання 1. У табл. 2 подано дані системи національних рахунків держави:

Показники системи національних рахунків

Показник	млн у. о.
Випуск у ринкових цінах	185 390
Проміжне споживання	103 871
Дохід від власності:	
отриманий	160
виплачений	1 207
Поточні трансферти:	
отримані	1 024
виплачені	93
Кінцеві споживчі витрати	65 119
Споживання основного капіталу	14 702

Визначити: валовий і чистий внутрішній продукт; валовий і чистий національний дохід; валовий і чистий наявний дохід; валове і чисте заощадження.

Змістовий модуль 2. Статистичне дослідження макроекономічних процесів у державі

Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів

Завдання 1. Маємо такі дані щодо видатків Державного бюджету країни на будівництво (табл. 3).

Таблиця 3

Вихідні дані

Роки	Видатки Державного бюджету країни на будівництво	Обсяг державних послуг, пов'язаних з економічною діяльністю
2011	400	9 800
2012	431	10 491
2013	485	11 064
2014	500	11 678
2015	540	12 432

Оцінити за допомогою емпіричних коефіцієнтів еластичності залежність видатків Державного бюджету країни на будівництво від обсягу державних послуг, пов'язаних з економічною діяльністю.

Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору

Завдання 1. За групою підприємств, що обслуговуються відділенням Національного банку, маємо такі дані (табл. 4):

Таблиця 4

Підприємства, що обслуговуються відділенням Національного банку

Підприємство	Вартість реалізованої продукції	Безготівковий платіжний обіг	Підприємство	Вартість реалізованої продукції	Безготівковий платіжний обіг
1	0,93	1,013	6	1,95	2,510
2	0,98	1,088	7	2,12	2,531
3	1,35	1,591	8	2,33	2,902
4	1,57	1,964	9	2,40	2,949
5	1,86	2,322	10	2,51	3,211

Визначити форму кореляційного зв'язку. Зробіть висновки.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання студенти виконують самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначено навчальним планом, він становить 36 % (110 годин) від загального обсягу навчального часу, на вивчення дисципліни (150 години). У ході самостійної роботи студент має стати

активним учасником навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС містить: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання домашніх завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до тестових контрольних робіт; підготовку до модульного контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань із навчальної дисципліни, наведені в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Література
1	2	3	5
Змістовий модуль 1			
Теоретичні основи організації системи національного рахівництва			
Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою 1. Підготовка до тестової КР. Підготовка до семінарського заняття	6	Основна: [1 – 3; 7]. Додаткова: [8 – 10]
Тема 2. Загальна характеристика та організація системи національних рахунків	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою 2. Підготовка до тестової КР. Підготовка до семінарського заняття	7	Основна: [1 – 3; 7]. Додаткова: [8 – 10]

1	2	3	4
Тема 3. Поточні рахунки	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою 3. Підготовка до тестової КР. Підготовка до семінарського заняття	7	Основна: [1 – 3; 7]. Додаткова: [8 – 10]
		7	
Тема 4. Рахунки нагромадження. Тема 5. Баланси активів і пасивів	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою 5. Підготовка до тестової КР. Підготовка до практичного заняття	15	Основна: [1 – 3; 7]. Додаткова: [8 – 10]
Тема 6. Рахунки операцій. Тема 7. Агрегати в системі національних рахунків та їх взаємозв'язок	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою 6. Підготовка до тестової КР. Підготовка до семінарського заняття	15	Основна: [1 – 3; 7]. Додаткова: [8 – 10]
Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою 7. Підготовка до тестової КР. Підготовка до семінарського заняття	11	Основна: [1 – 3; 7]. Додаткова: [8 – 10]
Змістовий модуль 2			
Статистичне дослідження макроекономічних процесів у державі			
Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою 1. Підготовка до тестової КР. Підготовка до семінарського заняття	21	Основна: [1 – 3; 7]. Додаткова: [8 – 10]
Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою 1. Підготовка до тестової КР. Підготовка до семінарського заняття	19	Основна: [1 – 3; 7]. Додаткова: [8 – 10]
Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою 1. Підготовка до тестової КР. Підготовка до семінарського заняття	2	Основна: [1 – 3; 7]. Додаткова: [8 – 10]
Усього годин за модулями		110	

7.1. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Опишіть основні показники результатів економічної діяльності в національному рахівництві.
2. В чому полягає особливості французької школи національного рахівництва?

3. Надайте характеристику матричній формі відображення рахунків.
4. Які ціни використовують в системі національних рахунків?
5. Опишіть основні категорії та класифікації.
6. Які принципи побудови системи національних рахунків-93?
7. Яка послідовність проведення міжнародних зіставлень?
8. Охарактеризуйте рахунки виробництва.
9. Назвіть основні етапи програма міжнародних зіставлень.
10. Що таке паритет купівельної спроможності, його сутність, послідовність розрахунку і застосування?
11. Охарактеризуйте рахунки доходів.
12. Дайте характеристику балансу народного господарства.
13. Які принципи побудови системи національних рахунків-68, як базової моделі.
14. Дайте характеристику таблиці витрат-випуску.
15. Охарактеризуйте операцій "іншого світу".
16. У чому полягає сутність і побудова рахунка нагромадження?
17. Наведіть національні особливості застосування СНР ООН.
18. Охарактеризуйте рахунок товарів і послуг.
19. Які принципи проведення міжнародних зіставлень?
20. Які методи розрахунку ВВП?
21. У чому полягає сутність та особливості застосування комплексних показників валового національного доходу, валового національного розташовуваного доходу, чистого національного заощадження?
22. Дайте визначення поняттю "товарів-представників", їх типів і порядок відбору.
23. Які принципи побудови та зв'язок із бухгалтерським обліком?
24. Дайте визначення поняття "операції" в національному рахівництві, види операцій.
25. Опишіть основні напрями аналізу даних у національному рахівництві.
26. Дайте визначення поняття "продукт" в національному рахівництві.
27. Охарактеризуйте основні сектори внутрішньої економіки.
28. У чому полягає особливості англійської школи національного рахівництва.
29. Які основні категорії, групування та класифікації в національному рахівництві.
30. Охарактеризуйте показники статистики грошового обігу.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативну роботу здійснюють за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, винесених на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

- 1) засвоєння теоретичного матеріалу:
консультації, індивідуальні (запитання – відповідь); групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);
- 2) засвоєння практичного матеріалу:
консультації індивідуальні і групові;
- 3) для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу:
індивідуальне здавання виконаних робіт.

9. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни "Методи статистичного аналізу та планування національної економіки: система національних рахунків" для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як: лекції проблемного характеру; робота в малих групах, семінари-дискусії; презентації; банки візуального супроводження (табл. 9.1).

Таблиця 9.1

Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Методики активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва	Міні-лекція з питання "Удосконалення інформаційного забезпечення національного рахівництва"; презентація результатів роботи в малих групах
Тема 2. Загальна характеристика та організація системи національних рахунків	Лекція проблемного характеру з питання "Основні концепції опису економічних процесів, на яких базується СНР"

1	2
Тема 3. Поточні рахунки	Лекція проблемного характеру з питання "Формування інформаційної бази рахунка утворення доходів"
Тема 4. Рахунки нагромадження	Лекція проблемного характеру з питання "Проблеми оцінки показників рахунку операції з капіталом в Україні"
Тема 5. Баланси активів і пасивів	Лекція проблемного характеру з питання "Визначення напрямів статистичного дослідження джерел формування балансів активів та пасивів"
Тема 6. Рахунки операцій	Міні-лекція з питання "Методики проведення статистичного дослідження зовнішніх операцій"; презентація результатів роботи в малих групах
Тема 7. Агрегати в системі національних рахунків та їх взаємозв'язок	Лекція проблемного характеру з питання "Методики розрахунку валового заощадження та його роль у характеристиці результатів економічної діяльності"
Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу	Лекція проблемного характеру з питання "Проблеми формування інформаційної бази для побудови платіжного балансу"
Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів	Міні-лекція з питання "Порядок проведення статистичного дослідження державних фінансів"; презентація результатів роботи в малих групах
Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору	Лекція проблемного характеру з питання "Напрями впровадження методів прогнозування у дослідженні грошової маси"
Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками	Лекція проблемного характеру з питання "Проблема формування інформаційної бази для проведення статистичного спостереження за рухом грошових коштів між макроекономічними блоками"

Лекції проблемного характеру направлено на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. У ході читання лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування.

Міні-лекція передбачає викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризується значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів урахує види занять, які, згідно з програмою навчальної дисципліни, передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюють за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ імені С. Кузнеця, контрольні заходи містять:

поточний контроль, що здійснюють протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюють за сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати допуск – 60 балів);

модульний контроль, що здійснюють, урахуваючи поточний контроль, за відповідний змістовий модуль, він має на меті інтегроване оцінювання результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що здійснюють у формі екзамену, відповідно до графіка навчального процесу.

Поточний контроль із даної навчальної дисципліни здійснюють у таких формах:

- активна робота на лекційних заняттях;
- активна участь у виконанні ситуаційного завдання;
- захист семінарського завдання з презентацією матеріалу;
- активна участь у практичних заняттях;
- захист домашнього завдання;
- активна участь у дискусії семінарських заняттях;
- проведення поточного тестування;
- проведення модульної письмової контрольної роботи.

Поточний контроль здійснюють за такою системою оцінювання:

Лекції (1 бал за одне лекційне заняття)

0,5 бала – присутність на лекції;

0,5 бала – активна участь в дискусії, відповіді на запитання лектора.

Практичні заняття (2 бали)

1бал – присутність на практичному занятті;

1бал – активна участь у вирішенні практичних завдань.

Семінарські заняття (2 бали)

1бал – присутність на семінарському занятті;

1 бал – активна участь у вирішенні семінарських завдань.

Тести (1 бал)

0 – 10% правильних відповідей – 0,05 бала;

10 – 20% – 0,1 бала;

20 – 30% – 0,2 бала;

30 – 40% – 0,3 бала;

40 – 50% – 0,4 бала;

50 – 60% – 0,5 бала;

60 – 70% – 0,6 бала;

70 – 80% – 0,7 бала;

80 – 90% – 0,9 бала;

90 – 100% – 1 бал.

Самостійна робота (ДЗ) (2 бали)

0,5 бала – своєчасність виконання завдань для самостійної роботи;

1,5 бала – знання теоретичного та практичного матеріалу, уміння відповісти на запитання за завданнями самостійної роботи.

Контрольні роботи (10 балів)

10 балів – усі завдання вирішені правильно, зроблено обґрунтовані висновки щодо проаналізованої ситуації;

8 балів – усі завдання вирішені правильно, але студент припустився деяких неточностей у формулюванні економічних висновків;

6 балів – усі завдання вирішені правильно, але студент зробив не повні економічні висновки;

4 бали – усі завдання вирішені, але студент припустився незначних помилок у вирішенні завдань та формулюванні висновків;

2 бали – усі завдання вирішені, але студент припустився значних помилок у їх вирішенні та формулюванні висновків;

0 балів – студент не з'явився на модульну контрольну роботу.

Студента **не може бути допущено** до складання екзамену, якщо кількість балів, набраних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 35 балів. Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів).

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, набраних за результатами семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Критерії підсумкового оцінювання знань студентів.

Екзаменаційний білет складається з трьох діагностичних та двох евристичних завдань, кожне з яких оцінюється в 10 балів.

Критерії оцінювання діагностичного завдання (10 балів):

3 – охарактеризовано перший метод та наведені приклади його застосування;

3 – охарактеризовано другий метод та наведені приклади його застосування;

3 – охарактеризовано третій метод та наведені приклади його застосування;

1 – надано обґрунтовані висновки.

Критерії оцінювання евристичного завдання (10 балів):

1 бал – наведені окремі фрагменти тем дисципліни та формули розрахунку завдання;

2 бали – наведені правильні формули розрахунку, правильно розпочато вирішення завдання;

3 бали – вирішення завдання має 2 неточності у розрахунках, висновки поверхові;

4 бали – завдання вирішено правильно, але має місце неточність в обґрунтуванні висновків;

5 балів – завдання вирішено правильно без помилок, зроблені повні та обґрунтовані висновки;

6 балів – вирішене завдання має 2 неточності у розрахунках, висновки відсутні;

7 балів – вирішене завдання має 2 неточності у розрахунках, висновки поверхневі;

8 балів – вирішене завдання має 1 неточність у розрахунках та не досить обґрунтовані висновки;

9 балів – завдання вирішено правильно, але має місце неточність в обґрунтуванні висновків;

10 балів – завдання вирішено правильно, зроблені повні та обґрунтовані висновки.

Зразок екзаменаційного білета
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

Спеціальність 8.03050601 "Прикладна статистика"
Навчальна дисципліна "Методи статистичного аналізу та планування
національної економіки: система національних рахунків"

Екзаменаційний білет №

Діагностичне завдання 1.

Маємо такі дані про оплату праці й сукупний дохід працівників сільського господарства:

Показники	Рік	
	базисний	звітний
Сукупний дохід, у. о.	6 250	6 500
Фонд оплати праці, у. о. всього	5 000	5 395
у тому числі грошова оплата, у. о.	4 250	4 694
Частка фонду оплаті праці в сукупному доході, у. о.	0,8	0,83
Частка грошової оплати в загальному фонді оплати праці, у. о.	0,85	0,87

Простежите взаємозв'язок показників сукупного доходу населення та фонду оплати праці за рахунок зміни факторів. Зробіть висновки щодо тенденцій, які спостерігаються в сільському господарстві та прокоментуйте отримані результати.

Діагностичне завдання 2.

Потоки доходів за двома секторами – домашні господарства та підприємства наведені в таблиці:

Сектор підприємства сплатив сектору домашніх господарств заробітну плату	100 у. о.
Сектор домашні господарства придбав у сектора підприємства товари	80 у. о.
Сектор домашні господарства залишив на власні заощадження	20 у. о.
Сектор підприємства нарахував до амортизаційного фонду	10 у. о.
Сектор підприємства здійснив капіталовкладання	30 у. о.

Використовуючи методи системи рівнянь та матричний визначить взаємозв'язок між потоками доходів секторів. Прокоментуйте отримані результати.

Діагностичне завдання 3.

Підприємство А продало за готівку підприємству Б продукцію на суму 1 500 грн; підприємство використало придбану продукцію для інвестицій.

Підприємство Б зробило платіж відсотків через банківську систему підприємству А у розмірі 3 000 грн.

Підприємство А придбало в підприємства Б акції на суму 600 грн, платіж було профінансовано за рахунок позики, наданої підприємству Б підприємством А.

Підприємство А на випуск продукції витратило товарів на 750 грн та виплатило заробітну плату в розмірі 300 грн.

На основі балансового методу скласти рахунки, на підставі яких обидва підприємства можуть здійснити названі операції.

Евристичне завдання. За наведеними даними по країні за поточний рік побудувати рахунки для кожного із секторів та економіки в цілому (млн грн):

- сектор "Нефінансові корпорації":

отримали виручку від реалізації товарів та послуг –174 180 (у тому числі податок на додану вартість – 7 582, експортне мито – 83);

із Державного бюджету підприємствами отримані субсидії у зв'язку з реалізацією частини продукції за цінами, нижчими від витрат виробництва – 562;

залишки незавершеного виробництва на початок періоду – 642, на кінець – 482;

запаси готової продукції у виробника на початок періоду – 4 012, на кінець – 4 815.

Витрати підприємств, пов'язані з виробництвом товарів та послуг (з урахуванням податку на додану вартість – 2 963) у поточному періоді:

матеріальні витрати – 98 773;

орендна плата за будівлі та обладнання – 7 112;

представницькі витрати – 1 976;

витрати на відрядження в частині оплати послуг транспорту та готелів – 3 950;

послуги фінансово-кредитних закладів – 2 173;

споживання основного капіталу – 15 490;

• сектор "Фінансові корпорації": випуск в основних цінах – 3 451, проміжне споживання – 1 348;

• сектор "Загального державного управління": випуск в основних цінах – 21 173, проміжне споживання – 8 673;

• сектор "Домашні господарства":

вироблено сільськогосподарської продукції на 9 878 (у тому числі реалізовано на 3 500, спожито в процесі виробництва на 4 402);

отримано доходів від підприємницької діяльності з виробництва промислової продукції, з будівництва та надання послуг на суму 3 951;

вартість будівництва та ремонту помешкання, виконаних власними силами – 1 976;

умовно обчислена плата за проживання у власному житлі – 8 891;

витрати на інструмент, будівельні матеріали, насіння, корми – 3 276;

оплата ветеринарних послуг, плата за оренду машин, обладнання, господарських приміщень – 1 704;

витрати господарів будинків та квартир на поточний ремонт помешкань – 1 569;

• сектор "Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства": випуск в основних цінах – 3 639, проміжне споживання – 1 718.

Для економіки в цілому податки на виробництво та імпорт за вирахуванням субсидій на виробництво та імпорт – 19 758, у тому числі чисті податки на продукти – 15 625.

Обґрунтуйте вибір методу дослідження та зробіть висновок щодо сучасного стану розвитку держави.

Затверджено на засіданні
кафедри статистики та економічного прогнозування ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Протокол №__ від "__" _____ 20__ р.
Зав. кафедри _____ Екзаменатор _____.
(підпис) (підпис)

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 11.1

Таблица 11.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Методи та форми навчання	Оцінка рівня сформованості компетентностей			
				Форми контролю	Макс. бал		
1	2	3	4	5	6		
Змістовий модуль 1							
Теоретичні основи формування системи національного рахівництва							
Здатність вибирати та використовувати систему національних рахунків для дослідження національної економіки	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва	Робота на лекції	1
		СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання	
Здатність давати об'єктивну оцінку розвитку національної економіки за допомогою побудови системи національного рахівництва	2	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Загальна характеристика та організація системи національних рахунків	Робота на лекції	1
			2	Семінарське заняття	Семінарське заняття. Предмет методології та організації національного рахівництва. Завдання методології та організації національного рахівництва. Система показників методології та організації національного рахівництва. Основні джерела інформації	Активна участь у семінарі	2

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4		5	6	
		СРС	7	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка ДЗ	
		Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Поточні рахунки	Робота на лекції	1
			2	Семінарське заняття	<i>Семінарське заняття.</i> Загальні принципи побудови системи національного рахівництва. Правила обліку. Центральна таблиця ресурсів та їхнє використання. Таблиця витрат-випуску. Таблиця операцій та фінансових активів і зобов'язань	Активна участь у семінарі	2
		СРС	7	Підготовка до заняття	Підготовка до тестування	Тестування	1
		СРС	7	Підготовка до заняття	Підготовка до тестування	Тестування	
					Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання	
		Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Рахунки нагромадження. Тема 5. Баланси активів і пасивів	Робота на лекції	1
			2	Семінарське заняття	<i>Семінарське заняття.</i> Матрична форма подання рахунків. Ціни в системі національного рахівництва. Національні особливості застосування системи національного рахівництва	Активна участь у семінарі	2
		СРС	6	Підготовка до заняття	Підготовка до тестування	Тестування	1
					Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання	
		СРС	8	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання	
		Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Рахунки операцій. Тема 7. Агрегати в системі національного рахівництва та їх взаємозв'язок	Робота на лекції	1

1		2	3	4		5	6			
				2	Практичне заняття	Практичне заняття. Рахунок виробництва. Рахунок утворення доходу, розподілу первинного доходу, вторинного розподілу доходу, перерозподілу доходу в натурі. Рахунок використання наявного доходу, використання скоригованого наявного доходу. Поточна контрольна робота	Активна участь у виконанні практичних завдань	2		
						8	Підготовка до занять	Підготовка до тестування	Тестування	1
				8	CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання	2
								Підготовка до тестування	Тестування	1
				8	CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання	
								Підготовка до тестування	Тестування	1
		Здатність до визначення потенційних можливостей національної економіки щодо підвищення рівня міжнародної співпраці	Здатність будувати проведення операцій, які відбулись. Здатність описувати отримані результати платіжного балансу	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу	Робота на лекції	1
						2	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 7: структура, принципи побудови і основні категорії платіжного балансу. Статистичні методи аналізу платіжного балансу. Статистичний аналіз операцій, пов'язаних з рухом капіталу. Баланс міжнародної інвестиційної позиції. Статистика обмінних курсів	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
								11	Підготовка до занять	Підготовка до тестування
						Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання			2
Підготовка до МКР	МКР	10								

1	2	3	4		5	6		
Змістовий модуль 2								
Статистичне дослідження макроекономічних процесів у державі								
Здатність досліджувати державну політику в сфері фінансів через платіжну систему	Здатність оцінювати національну економіку через грошові агрегати. Здатність оцінювати бюджетну політику держави та виявляти шляхи її покращення. Здатність оцінювати стан та перспективи розвитку грошово-кредитного сектору	10	СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання	
		11	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	<i>Практичне заняття.</i> Методи аналізу державних фінансів. Показники бюджету	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання	2
		12	СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання	
		13	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	<i>Практичне завдання.</i> Моделювання та прогнозування в економіко-статистичному аналізі підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання	
		14	СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання	
		15	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	<i>Практичне заняття.</i> Аналіз показників статистики платіжного балансу. Визначення сальдо зовнішньоекономічної діяльності. Показники експорту та імпорту. Прогнозування експорту та імпорту	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання	

Закінчення табл. 11.1

1		2	3	4		5	6		
		16	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне заняття. Аналіз показників статистики грошового обігу. Визначення загальної маси грошей в обігу. Показники швидкості обігу грошової маси. Прогнозування грошової маси	Активна участь у виконанні практичних завдань	2	
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка завдання		
		17	Ауд.	1	Лекція	Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками. Контрольна робота	Робота на лекції	1	
				1	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 11. Оцінювання економічних проблем. Визначення змін, які не знаходяться під контролем уряду. Формування попередніх цілей і розроблення комплексу заходів	Активна участь у виконанні практичних завдань	2	
			СРС	3	Підготовка до занять	Підготовка до МКР	МКР	10	
		СЕСІЯ	Ауд.	1	Передекзаменаційна консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40	
				1	Екзамен	Виконання завдань екзаменаційного білета			
			СРС		Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів за змістовними модулями			
		Усього годин			150	Загальна максимальна кількість балів із навчальної дисципліни			100
		із них			з них				
аудиторні:			40	поточний контроль:			100		
самостійна робота:			110	підсумковий контроль:			100		

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 11.2.

Таблиця 11.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота											Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
3	3	4	2,5	5,5	2,5	5,5	12	5	4	13		60

Примітка. T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 11.3.

Таблиця 11.3

Розподіл балів за видами діяльності

Теми змістового модулю		Лекції	Практика	Семінарське заняття	Домашнє завдання	Тести	МКР	Сума
1		2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1	<i>Тема 1.</i> Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва	1	-	2	-	-	-	3
	<i>Тема 2.</i> Загальна характеристика та організація системи національного рахівництва	1	-	2	-	-	-	3
	<i>Тема 3.</i> Поточні рахунки	1	-	2	-	1	-	4
	<i>Тема 4.</i> Рахунки нагромадження	0,5	2	-	-	-	-	2,5
	<i>Тема 5.</i> Баланси активів і пасивів	0,5	2	-	2	1	-	5,5
	<i>Тема 6.</i> Рахунки операцій	0,5	2	-	-		-	2,5
	<i>Тема 7.</i> Агрегати в системі національного рахівництва та їх взаємозв'язок	0,5	2	-	2	1	-	5,5

1		2	3	4	5	6	7	8
	Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу	1	1	-	-	-	10	12
Змістовий модуль 2	Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів	1	1	-	2	1	-	5
	Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору	2	2	-	-	-	-	4
	Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками	1	2	-	-	-	10	13
Сума		10	14	6	6	4	20	60

Підсумкову оцінку з навчальної дисципліни визначають відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" (табл. 11.4).

Таблиця 11.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Оцінки за цією шкалою заносять до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Економічна статистика : навч. посіб. – К. : КНЕУ, 2005.
2. Герасименко С. С. Система національних рахунків : навч. посіб. / С. С. Герасименко, В. А. Головка, І. М. Нікітіна. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2005. – 217 с.
3. Моторин Р. М. Система національних рахунків : навч. посіб. / Р. М. Моторин, Т. М. Моторина. – К. : КНЕУ, 2001.
4. Статистика : підручник / С. С. Герасименко, А. В. Головач, А. М. Єріна та ін. ; за наук. ред. д-ра екон. наук С. С. Герасименка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2000.
5. Статистика финансов / под ред. А. Н. Салина. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 352 с.
6. Уманець Т. В. Статистика : навч. посіб. / Т. В. Уманець, Ю. Б. Пігарєв. – 2-ге вид., випр. – К. : Вікар, 2003. – 623 с.
7. Шустіков А. А. Фінансова статистика : навч. посіб. / А. А. Шустіков. – К. : КНЕУ, 2002. – 242 с.

12.2. Додаткова

8. Макроэкономическая статистика : учеб. пособ. / В. Н. Салин, В. Г. Медведев, С. И. Кудряшова и др. – М. : Дело, 2000. – 264 с.
9. Моторин Р. М. Міжнародна економічна статистика : підручник / Р. М. Моторин. – К. : КНЕУ, 2004.
10. Система национальных счетов. – 1993. – Брюссель / Люксембург, Вашингтон, О. К., Нью-Йорк, Париж, 1998. – 110 с.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

**Компетентності, що отримують студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни
"Методи статистичного аналізу та планування національної економіки:
система національних рахунків"
(Національна рамка кваліфікацій)**

37

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва					
Здатність вибирати та використовувати систему національних рахунків для дослідження національної економіки	Сутність національної економіки. Сутність та види ринків. Концепції ринкової економіки	Знання методології побудови рахунків в системі національного рахівництва, принципів та методів розрахунку макроекономічних агрегатів господарських рішень	Здатність аналізувати, теоретично та експериментально досліджувати дані для вирішення актуальних соціально-економічних завдань	Навички командної роботи та розроблення колективного рішення. Розвиток креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Навички толерантного ставлення до іншої думки при вирішенні завдання. Здатність до критики та самокритики	Здібність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення у ході вирішення поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення

1	2	3	4	5	6
Тема 2. Загальна характеристика СНР ООН-1993. Тема 3. Поточні рахунки СНР. Тема 4. Рахунки нагромадження. Тема 5. Баланси активів і пасивів. Тема 6. Рахунки операцій та рахунки зовнішніх операцій. Тема 7. Агрегати в СНР та їх взаємозв'язок. Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками					
Здатність давати об'єктивну оцінку розвитку національної економіки за допомогою побудови системи національних рахунків	Сутність макроекономічних показників. Сутність процесу відтворення	Знання макроекономічних агрегатів та їх економічного змісту. Знання будови рахунків для всіх рівнів національної економіки. Знання взаємозв'язку між рахунками на основі побудови балансуєчих статей. Знання складових макроекономічних агрегатів, що використовуються в СНР	Здатність на основі складаних національних рахунків проводити перевірку достовірності обліку макроекономічних показників у держав. Здатність досліджувати взаємозв'язки між соціально-економічними показниками	Розвиток креативного мислення у ході вирішення поставлених завдань. Навички толерантного ставлення до іншої думки у ході вирішення завдання. Здатність до критики та самокритики	Здібність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформації, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення у ході вирішення поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення
Тема 8. Статистика платіжного балансу.					
Здатність до визначення потенційних можливостей національної економіки щодо підвищення рівня міжнародної співпраці	Розуміння сутності капіталу, національного доходу, національного багатства	Знання рахунків, що відображають перетік капіталу. Знання системи кількісної оцінки операцій між резидентами та нерезидентами. Знання схеми побудови платіжного балансу	Здатність будувати провідки щодо операцій, які відбулись. Здатність описувати отримані результати платіжного балансу	Розвиток креативного мислення у ході вирішення поставлених завдань. Навички толерантного ставлення до іншої думки у ході вирішення завдання. Здатність до критики та самокритики	Здібність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення у ході вирішення поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення

Закінчення додатка А

Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Статистика державних фінансів. Тема 10. Статистика грошово-кредитного сектору. Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками					
Здатність досліджувати державну політику в сфері фінансів через платіжну систему	Сутність кредиту та кредитної політики держави. Фінанси держави та їх склад	Знання механізму перетоку грошової маси в національній економіці. Знання напрямків поповнення державного бюджету країни. Знання структури витрат державного бюджету	Здатність оцінювати національну економіку через грошові агрегати. Здатність оцінювати бюджетну політику держави та виявляти шляхи її покращення. Здатність оцінювати стан та перспективи розвитку грошово-кредитного сектору	Навички командної роботи та розроблення колективного рішення. Навички управління командою задля досягнення поставленої мети. Навички толерантного ставлення до іншої думки. Здатність до критики та самокритики	Здібність виділяти серед різноманітних пропозицій у ході вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення у ході вирішення поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	11
5. Теми та плани семінарських занять.....	12
6. Теми практичних занять	13
6.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	15
7. Самостійна робота.....	17
7.1. Контрольні запитання для самодіагностики	19
8. Індивідуально-консультативна робота	21
9. Методи навчання	21
10. Методи контролю	23
11. Розподіл балів, які отримують студенти	29
12. Рекомендована література.....	36
12.1. Основна	36
12.2. Додаткова	36
Додатки.....	37

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МЕТОДИ СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ
ТА ПЛАНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ: СИСТЕМА
НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ"
для студентів спеціальності
8.03050601 "Прикладна статистика"
денної форми навчання**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Гриневич Людмила Володимирівна**

Відповідальний за видання *О. В. Раєвська*

Редактор *О. В. Анацька*

Коректор *Т. А. Маркова*

План 2016 р. Поз. № 325 ЕВ. Обсяг 41 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*